

Utbildningsinspektion i Stavsborgsskolan, årskurs 7–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	6
Bedömning av förutsättningarna	11

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Stavsborgsskolan den 9-10 maj 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Nacka kommun och Stavsborgsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Stavsborgsskolan intervjuades skolledning, lärare, elevvårdspersonal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i olika årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Stavsborgsskolan	Antal elever
Grundskola	450

Uppgifterna ovan är skolans egna och gäller för våren 2007.

I Stavsborgsskolan i Nacka kommun finns 21 grundskoleklasser fördelade på årskurserna 7–9. I skolan finns också en särskild undervisningsgrupp, kallad klass 7-8AX.

De flesta eleverna i Stavsborgsskolan kommer från området Älta. Därutöver söker sig vissa elever från andra kommuner, liksom från Tyresö och Värmdö kommun, till Stavsborgsskolan. Vid skolstart gör alla elever ett profilval och kan då välja mellan MNS (Människan- Naturen – Samhället), Avancerad engelska, Avancerad matematik, Estetisk profil, Idrott och hälsa samt Ishockey. Dessutom finns möjligheter för elever som på elitnivå utövar konståkning att välja detta ämne på sin profiltid.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Stavsborgsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att den pedagogiska verksamheten vid Stavsborgsskolan håller god kvalitet. Skolledningen styr skolan på ett tydligt sätt och har god kontroll över uppföljning av skolans resultat, vilka används på ett medvetet sätt för att analysera och förbättra verksamheten. Skolan är tydligt mål- och resultatstyrd vilket bland annat innebär att eleverna har god kännedom om målen för utbildningen. Värdegrundsarbetet är gott och skolan upplevs som lugn och trygg av elever, föräldrar och personal.

Trots de övervägande positiva bedömningarna har inspektörerna identifierat ett antal förbättringsområden. Bland annat finns två huvudområden för skolan att arbeta vidare med. Dels bör undervisningens kvalitet ses över utifrån läroplanens mål att sträva mot. Detta handlar t.ex. om att undervisningen i högre grad bör anpassas till alla elevers olika behov och att eleverna bör ges bättre möjligheter till inflytande över sitt eget lärande. Dels bör elevernas möjligheter till delaktighet och inflytande över verksamheten i stort förbättras.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas inte i enlighet med författningarna (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).

- Utvecklingssamtal genomförs inte i enlighet med författningarna (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolan erbjuder inte språkval i enlighet med författningarna (2 kap. 17-18 §§ grundskoleförordningen).
- Undervisning i svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).
- Utbildningen är inte avgiftsfri (4 kap. 4 § skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Stavsborgsskolan bör förbättra elevernas möjligheter att utöva inflytande över verksamheten i stort samt över sin utbildning och sitt eget lärande i grundskolan.
- Skolans ordningsregler bör implementeras i verksamheten på det sätt som författningarna föreskriver.
- Skolan bör se över målformuleringarna i vissa ämnen så att de i högre grad överensstämmer med de nationella målen.
- Skolan bör förbättra sitt arbete med att utveckla de undervisningskvaliteter som läroplanen anger.
- Skolans arbete med att anpassa undervisningen till alla elevers olika förutsättningar, erfarenheter och behov bör förbättras.
- Skolan bör i högre grad samverka med andra skolor kring grunderna för betygssättning och bedömning.
- Skolans kvalitetsredovisning för förbättras.
- Skolledningens kännedom om gällande föreskrifter bör förbättras.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

De betyg som sätts i slutet av grundskoletiden uttrycker i vad mån eleverna har uppnått de mål som uttrycks i kursplanerna för olika ämnen. Betygsresultat för Stavsborgsskolan redovisas i tabellen nedan.

Tabell, Sammanställning av resultat för år 9 i Stavsborgsskolan jämfört med samtliga skolor i Nacka kommun samt i riket år 2005 och 2006, enligt statistik från Skolverket.

	Stavsborgs-skolan		Nacka kommun		Riket	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	64,8	74,3	78,0	79,9	75,5	76,0
Andel (%) behöriga till nationellt program	93,4	95,3	94,8	95,7	89,2	89,5
Meritvärde ¹	208,7	210,9	229,2	230,6	206,3	206,8

Av tabellen framgår att resultaten uttryckt i betyg i Stavsborgsskolan generellt sett ligger lägre än i kommunen i övrigt men högre jämfört med riket. Skolans resultat avseende meritvärde och andel elever med betyg i alla ämnen når inte upp till de förväntade värden som Skolverkets beräkningsmodell SALSA² anger. Resultaten för år 2006 har dock förbättrats jämfört med år 2005.

Även resultaten av de nationella ämnesproven i årskurs 9 har granskats i inspektionen. Inspektörerna noterar bland annat att andelen elever som inte nådde målen i svenska ligger under riksgenomsnittet, medan provresultatet i matematik ligger klart över. Skolans betygsresultat är högre än resultaten på de nationella ämnesproven i svenska och matematik.

Inspektionen visar likaså att det finns vissa ämnen som utmärker sig genom att fler än 10 procent av eleverna inte når målen. Dessa ämnen är för flickorna tyska och spanska och för pojkarna fysik, kemi och franska.

Skolledningen framhåller att regelmässiga uppföljningar och analyser kring elevernas betygsresultat genomförs. Skolledningen har till exempel god kännedom om de ovan påtalade skillnaderna i kunskapsresultat mellan pojkar och flickor, skillnader i resultaten mellan nationella ämnesprov och betyg samt betygsskillnader mellan olika ämnen. Enligt skolledning och lärare ligger dessa analyser till grund för olika åtgärder för att förbättra resultaten, t.ex. i form av stöd till enskilda eller grupper av elever. Inspektörerna bedömer sammantaget att Stavsborgsskolan når goda resultat jämfört med riket i stort och att uppföljning av skolans samlade resultat är god.

För att eleverna, i enlighet med läroplanens intentioner, ska kunna ta ansvar för sin egen utbildning, krävs att skolan klargör vilka mål utbildningen har. I samtal med eleverna i Stavsborgsskolan framkommer att de genomgående har en god kännedom om målen för utbildningen. Eleverna delges alltid målen i anslutning till utvecklingssamtalen varje termin, men eleverna uppger också att de utgår

¹ Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg (G=10, VG=15 och MVG=20). Det möjliga maxvärdet för varje enskild elev är 320 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som fått betyg i minst ett ämne. Elevernas sammanlagda poäng divideras med antal elever som fått betyg i minst ett ämne.

² För att få en mer nyanserad bild av skolors betygsresultat än enbart genom att tillhandahålla de faktiska betygsresultaten som skolor uppnår, har Skolverket utvecklat Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala Sambands Analyser - Salsa. Verktöget jämför i en statistisk modell kommuners och skolors faktiska betygsresultat avseende "andel elever som uppnått målen" respektive "genomsnittligt meritvärde" med ett modellberäknat värde. I denna beräkning tas hänsyn till bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelning pojkar/flickor i kommuner och skolor. SALSA bör användas som ett underlag av flera vid analys av kommuners och skolors resultat.

från målen när de påbörjar ett nytt arbetsområde. Inspektörerna bedömer att eleverna på Stavsborgsskolan ges god kännedom om målen för utbildningen.

Normer och värden

Alla som arbetar i skolan ska enligt läroplanen främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön. Inspektionen visar att Stavsborgsskolans elever ges begränsade möjlighet till inflytande över skolans verksamhet i stort. Flera klasser saknar klassråd – eller liknande forum - vilket innebär att många elever inte har möjlighet att påverka det som sker i skolan. Att arbeta i elevrådet är inte populärt bland eleverna och det uppges att det varit svårt att få igång ett fungerande elevrådsarbete under det förra läsåret. Inspektörerna bedömer därför att skolans arbete med att ge eleverna möjligheter till inflytande över skolans verksamhet som helhet bör förbättras så att de får kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

I läroplanen uttrycks att eleverna ska få reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Inspektörerna har noterat skillnader mellan skolans lärare vad gäller elevernas möjligheter att delta i planeringen av undervisningen. Några lärare diskuterar kontinuerligt val av arbetssätt och undervisningens innehåll med eleverna och ger dem möjligheter att bidra med synpunkter och förslag, medan andra lärare företrädesvis utgår från sin egen planering alternativt strikt följer den arbetsgång som anges i olika läromedel. Flera av de elever som inspektörerna möter i inspektionen uppger att det är lärarna som till största delen bestämmer undervisningens innehåll och utformning. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas möjligheter att utöva inflytande över sin utbildning och sitt lärande.

I inspektionen framkommer att Stavsborgsskolan i stort bedriver ett värdegrundsarbete av god kvalitet. Vid lektionsbesök och i samtal och intervjuer uppfattar inspektörerna att frågor som rör till exempel alla människors lika värde och värdet av att respektera gemensamma beslut ges utrymme i undervisningen. De elever som inspektörerna möter visar överlag stort förtroende för de vuxnas vilja och förmåga att ta itu med kränkningar och bråk. På skolan finns ett så kallat trygghetsråd bestående av en vuxen handledare och en elev från varje klass. Dessa elever har blivit utsedda till så kallade kamrattstödare med uppgift att vara ett stöd för sina kamrater och vid behov rapportera konflikter och kränkningar till den vuxne handledaren. Inspektionen visar att kränkningar sällan förekommer, även om det påtalas för inspektörerna att det har hänt att vuxna har kränkt elever. Skolledningen har vid dessa tillfällen enligt såväl lärare som elever agerat snabbt och resolut.

Vid besöket i Stavsborgsskolan observerar inspektörerna att lektionerna överlag präglas av arbetsro och att ordning och lugn råder under raster och i matsalen. Elever och föräldrar uppger i intervjuer att de upplever skolan som trygg och harmonisk. Även skolans elevhälsoteam uppger att kränkningar och bråk utgör sällsynta undantag i den dagliga samvaron på skolan. Inspektörerna bedömer sammantaget att skolan bedriver ett värdegrundsarbete av god kvalitet och når goda resultat i arbetet med att skapa trygghet och trivsel för eleverna.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I planen ska åtgärder redovisas och den ska följas upp varje år. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS:2007:7). Likabehandlingsplanen ska tas fram, följas upp och ses över under medverkan av barn och elever inom den verksamhet som planen avser. Stavsborgsskolans likabehandlingsplan, som inspektörerna tagit del av, bedöms inte uppfylla lagens krav på en sådan plan. Planen saknar ett tydligt angivande om vem som ansvarar för vad. I planen anges inte heller rutiner för uppföljande insatser eller hur dokumentationen av ärenden ska gå till. Dessutom saknas rutiner för hur elever och personal ska agera när en vuxen kränkt en elev.

I skolans likabehandlingsplan anges även att samtliga elever vid skolstarten i årskurs 7 samt i årskurs 8 och 9 får underteckna ett ”kontrakt att inte mobba någon”. Skolverket har i ett antal tillsynsbeslut konstaterat att sådana avtal eller kontrakt inte kan anses ha någon rättsverkan och att det är olämpligt att minderåriga tvingas ingå avtal. Däremot kan ett sådant dokument användas för att visa att elever har tagit del av information om skolans regler och rutiner när det gäller den sociala samvaron mellan skolans elever. Inspektörerna bedömer sammantaget att likabehandlingsplanen måste utvecklas med avseende på ovanstående.

Inspektörerna vill även uppmärksamma Stavsborgsskolan på att det fr.o.m. 1 juli 2006 införts förändring i skolformsförordningarna när det gäller ordningsregler i skolan. Rektorn har ansvar för att det finns ordningsregler för varje skola och att dessa utarbetas och följs upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och föräldrar. Det är viktigt att alla känner sig involverade i arbetet med att utforma dessa ordningsregler, så att alla kan känna sig solidariska med de överenskommelser som görs. I Stavsborgsskolan finns så kallade trivselregler men många elever upplever dessa som inaktuella och påtalar för inspektörerna att reglerna ofta inte efterlevs vare sig av elever eller personal. Inspektörerna bedömer att rektorn bör ansvara för att ordningsreglerna implementeras i verksamheten på det sätt som författningarna föreskriver.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Personalen på Stavsborgsskolan har konkretiserat de nationella målen för årskurs 9 samt tagit fram lokala betygskriterier för olika ämnen. I till exempel idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap samt engelska anges ”närvaro” eller ”delaktighet” som ett krav för att nå målen. Av de nationella kursplanerna framgår att elevernas närvaro/delaktighet inte kan ligga till grund för bedömningen om eleven ska anses ha uppnått målen eller inte. Inspektörerna bedömer att skolan bör se över sina målformuleringar så att de i högre grad överensstämmer med de nationella målen.

Av läroplanen framgår bl.a. att skolan ska sträva efter att varje elev lär sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, samt att reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. Lektionsbesök och intervjuer visar att eleverna ibland ges mycket goda möjligheter att arbeta för att nå de olika kunskapsformer som läroplanen beskriver, men motsatta exempel finns också. Eleverna upplever då att undervisningen ofta är ensidig och inte ger utrymme för reflexion över vad man lärt sig. Inspektörernas iakttagelser och uppgifter från elever visar att undervisningen i Stavsborgsskolan i alltför hög utsträckning är faktacentrerad och alltför sällan ger eleverna möjligheter att kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sitt arbete med att utveckla de undervisningskvaliteter som läroplanen anger.

All undervisning ska enligt läroplanen utgå från varje elevs förutsättningar, erfarenheter och behov. I Stavsborgsskolan anpassas undervisningen i några fall genom att klasser organiseras i grupper på olika sätt eller att elever erbjuds hjälp av ämneslärare eller av specialpedagog/speciallärare i så kallade stödstugor. Inspektörerna kan notera att undervisningen överlag inte är anpassad till alla elevers olika behov utan att undervisningen ofta ser likadan ut för alla elever. Ett flertal elever uppger också att de med få undantag förutsätts arbeta på samma sätt, i samma takt och med samma uppgifter. Inspektörerna bedömer att Stavsborgsskolans arbete med att anpassa undervisningen till alla elevers förutsättningar, erfarenheter och olika behov bör förbättras.

Särskilt stöd

Enligt läroplanen ska undervisning och elevvårdsverksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. Stavsborgsskolan har en dokumenterad arbetsgång kring elevhälsoarbetet, vilken personalen uppger att de följer. Flertalet elever som riskerar att inte nå målen i framför allt svenska, engelska och matematik erbjuds särskilt stöd antingen av utbildad speciallärare/specialpedagog eller av ämneslärare i de så kallade stödstugorna. Även i övriga ämnen får eleverna stöd i stödstugorna. Några lärare och elever uttrycker dock tvivelsmål om detta stöd är tillräckligt för alla elever som har behov av stöd. Inspektörerna bedömer att det finns väl utarbetade rutiner för att upptäcka elever som är i behov av stöd och att stöd ges till elever som är i behov av detta. Skolan bör dock förvissa sig om att det stöd som ges är rätt utformat utifrån elevernas individuella behov.

Inspektörerna vill påpeka att det från och med den 1 juli 2006 har införts förändringar i skolformsförordningarna avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvaret har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn ska se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att

eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I Stavsborgsskolan upprättas åtgärdsprogram av god kvalitet för de elever som får särskilt stöd hos specialläraren/specialpedagogen. Däremot upprättas inte åtgärdsprogram för övriga elever som är i behov av särskilt stöd. För dessa elever skrivs i stället de planerade åtgärderna in i elevernas individuella utvecklingsplaner. Inspektörerna bedömer att skolan måste upprätta åtgärdsprogram för alla elever som är i behov av särskilt stöd.

Några elever i behov av särskilt stöd får sin huvudsakliga undervisning i en särskild undervisningsgrupp, kallad 7-8 AX. Enligt grundskoleförordningen ska beslut om elevs placering i särskild undervisningsgrupp fattas av styrelsen för utbildningen efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare. Beslut ska innefatta en fullföljdshänvisning med information om att det får överklagas till Skolverkets överklagandenämnd. I Stavsborgsskolan finns sådana beslut för eleverna i 7-8AX. De är dock inte fattade av styrelsen för utbildningen utan av rektorn vid elevvårdskonferensen och i de beslut som inspektörerna tagit del av saknas fullföljdshänvisning. Detta är inte i överensstämmelse med författningarnas krav och måste åtgärdas.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje elev vid utvecklingssamtalet. Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en framtätsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets ”Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner”. Inspektörerna har tagit del av några exempel på de individuella utvecklingsplaner som skolan hittills har använt och kan konstatera att dessa saknar tydliga mål för eleverna. Vid inspektörernas besök pågick dock ett utvecklingsarbete för att på ett nytt sätt upprätta individuella utvecklingsplaner. Inspektörerna vill påpeka vikten av att det i de kommande individuella utvecklingsplanerna ska framgå vilka insatser som skolan planerar för eleven och hur dessa insatser tar sin utgångspunkt i läroplanens övergripande mål eller ämnenas mål att sträva mot.

I grundskoleförordningen anges att läraren skall, minst en gång varje termin, samtala med eleven och elevens vårdnadshavare om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen bör grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och i kursplanerna (utvecklingssamtal). Vid höstterminens start i årskurs 7 på Stavsborgsskolan har lärarna i stället för utvecklingssamtal ett så kallat inskolningssamtal där elever och föräldrar får information om skolan samt ges möjlighet att berätta om sina behov och önskemål. Enligt inspektörerna uppfyller ett sådant inskolningssamtal inte förordningens krav, varför rektorn måste säkerställa att utvecklingssamtal erbjuds alla elever och deras vårdnadshavare i enlighet med författningarna.

För utvärdering och uppföljning av de enskilda elevernas kunskapsutveckling använder Stavsborgsskolan nationella ämnesprov i årskurs 9 i svenska, engelska och matematik samt olika diagnosmaterial. Uppföljning och utvärdering i övriga ämnen görs i alla årskurser och ämnen i samband med att individuella utvecklingsplaner upprättas. Uppföljningen och utvärderingen av elevernas individuella kunskapsutveckling bedöms sammantaget hålla god kvalitet.

Bedömnings- och betygsdiskussioner förs regelbundet på Stavsborgsskolan i olika ämnen. För att öka likvärdigheten i bedömningarna hjälps lärarna åt att rätta de nationella ämnesproven. Regelbundna betygskonferenser hålls och eleverna uppger att de uppfattar betygen som rättvisa. Det förs även en livlig diskussion bland personalen om varför betygen i Stavsborgsskolan ligger på en jämförelsevis lägre nivå än flertalet övriga betygssättande skolor i kommunen. Bland annat har resultaten på de nationella ämnesproven och elevernas slutbetyg i svenska, engelska och matematik jämförts utan att några större diskrepanser uppdagats. Av samtal med lärare framgår även att bedömnings- och betygsdiskussioner inte förs mellan olika skolor i Nacka kommun. Enligt skolledningen har man från Stavsborgsskolans sida efterfrågat sådana diskussioner, dock utan att få gehör för detta. Inspektörerna vill framhålla vikten av att gemensamma bedömnings- och betygsdiskussioner förs mellan olika skolor för att säkerställa en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning och bedömer sammantaget att Stavsborgsskolan i högre grad bör samverka med andra skolor kring detta.

Enligt grundskoleförordningen ska ett skriftligt omdöme ges om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret. Av omdömet ska elevens kunskapsutveckling i ämnet eller ämnesblocket framgå. Dessutom kan de stödåtgärder som har vidtagits framgå. Omdömet ska undertecknas av läraren. I Stavsborgsskolan saknades vid inspektionstillfället sådana omdömen. Skolledningen har dock i direkt anslutning till inspektionen arbetat fram mallar för hur sådana omdömen ska se ut, vilka inspektörerna tagit del av, och uppger att dessa kommer att börja användas redan innevarande termin. Inspektörerna förutsätter att detta kommer att ske.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Som ett led i rektors resultatansvar och uppdrag att särskilt verka för att utbildningen utvecklas, ska rektor ansvara för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. I Stavsborgsskolan följs resultaten upp från bland annat nationella ämnesprov och egna enkäter vilka diskuteras och analyseras i förhållande till de nationella målen. Även de kundundersökningar som genomförs i alla skolor i Nacka kommun används som underlag i skolans utvärderingar. Genom dessa undersökningar får skolan en uppfattning om hur elever och föräldrar upplever att skolan lyckas med att skapa trivsel och trygghet, ge elever inflytande, ge information om elevernas kunskapsutveckling, med mera. Personalen på skolan vittnar om att uppföljningarna och utvärderingarna läggs till grund för utvecklingen av skolans verksamhet och att åtgärder vidtas i de fall det framkommer att skolans arbete inte bedömts leda till önskat resultat.

Varje skola, förskola och fritidshem ska årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Arbetet med kvalitetsredovisningen syftar också till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag. I förordningen ställs krav på elevers och personals delaktighet i arbetet med kvalitetsredovisningen. Även elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta. Från och med den 1 juni 2006 ställs också krav på att uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

Stavsborgsskolan har en kvalitetsredovisning för år 2006 som innehåller vissa redovisningar av skolans måluppfyllelse, bland annat innehåller den några av skolans resultat samt förslag till förbättringsåtgärder. Till stor del innehåller den dock endast en beskrivning av den verksamhet som vanligen pågår på skolan. Skolledningen påpekar att fler resultat samt analys och bedömningar av resultaten återfinns i stället i ett dokument, kallat balanserat styrkort, som Nacka kommun har ålagt samtliga skolorna att ha. Inspektörerna bedömer sammantaget att skolan har ett väl fungerande kvalitetsarbete men att kvalitetsredovisningen inte fullt ut används för sin avsedda funktion och inte heller uppfattas som ett levande dokument i verksamheten. Den bör även bättre beskriva skolans kvalitetsarbete, redovisa fler resultat, bedömningar av dessa resultat samt beskriva vilka åtgärder dessa bedömningar lett till.

Ledning och intern kommunikation

Ledningsgruppen för Stavsborgsskolan består av rektorn och en biträdande rektor. Rektorn har det övergripande ansvaret för verksamheten, för ekonomin samt personalansvar för två av arbetslagen medan biträdande rektorn har ansvaret för elevvården samt personalansvar för resterande två arbetslag. Ansvarsfördelningen mellan dem finns nedtecknad och upplevs som mycket tydlig av personalen. Den personal som inspektörerna samtalat med uppger även att det är helt klart var olika beslut fattas: i arbetslagen, ämnesgrupper, ledningsgruppen eller av rektorn eller biträdande rektorn. Även föräldrarna uppfattar att det finns en tydlig ledning av skolan. Inspektörerna bedömer att det finns en mycket tydlig ledning i Stavsborgsskolan.

Rektorn, och biträdande rektorn, uppfattas av såväl personal som föräldrar och elever som väl informerade om vad som händer dagligen i skolan. De gör regelbundna lektionsbesök och har regelbundna samtal med lärarna om undervisningen. Eleverna uppger att de med lätthet vänder sig till rektorn eller den biträdande rektorn i frågor som de vill diskutera med skolledningen. Inspektörerna bedömer att rektorn – liksom biträdande rektorn - är väl förtrogna med verksamheten.

Enligt skollagen vilar det på rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. I Stavsborgsskolan pågår många förbättringsarbeten och pedagogisk utveckling sker både gemensamt i skolan men också lokalt i arbetslagen. Vid inspektörernas intervjuer framkommer att såväl lärare, elever som föräldrar upplever att verksamheten utvecklas i riktning mot att eleverna ska nå bättre resultat. Bland annat har en genomgripande förändring av elevvården genomförts i syftet att förbättra elevernas kunskapsresultat. Som pedagogisk ledare i skolan har rektorn, enligt läroplanen, det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Som tidigare nämnts i denna rapport bedrivs i Stavsborgsskolan ett mycket målmedvetet arbete bland annat med uppföljningar av elevernas kunskapsutveckling och normer och värden. Inspektörerna bedömer sammantaget att rektorn tar ett övergripande ansvar för det pedagogiska ledarskapet på skolan.

Företrädare för huvudmannen i Nacka kommun följer regelbundet upp verksamheten bland annat med hjälp av utfall från nationella ämnesprov, betygsresultat och så kallade kundundersökningar som genomförs i alla kommunens skolor. I kundundersökningarna får elever och föräldrar genom att värdera olika påstående uttrycka hur nöjda de är med skolans arbete. Till exempel mäts elevers och föräldrars nöjdhet inom områden som kunskaper, trivsel och trygghet och delaktighet. Rektorn i Stavsborgsskolan uppger att han har stor frihet att

leda och utforma verksamheten, men att huvudmannen ställer tydliga krav på goda resultat. Inspektörerna bedömer att det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan huvudmannen i Nacka kommun och skolans ledning.

Under inspektionen framkommer dock att det föreligger oklarheter gällande vilka beslut rektor har rätt att fatta, främst avseende beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Rektorn har ett ansvar att vid tillträdet som rektor, informera sig om de ansvarsområden och befogenheter som tilldelats honom från huvudmannen. Inspektörerna bedömer att rektorn på Stavsborgsskolan i större utsträckning bör förbättra sina kunskaper om de befogenheter som rektorsrollen omfattar i förhållande till huvudmannen. Huvudmannens informationsansvar gentemot rektor behandlas i den övergripande kommunrapporten.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som ska erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Enligt grundskoleförordningen ska eleven erbjudas som språkval minst två av de moderna språken franska, spanska och tyska. Om eleven och elevens vårdnadshavare önskar det ska i stället för moderna språk erbjudas bland annat svenska och engelska som språkval. I Stavsborgsskolan erbjuds språkvalen engelska och svenska endast till de elever som inte nått målen i dessa ämnen. Övriga elever som "hoppar av" undervisningen i moderna språk hänvisas t.ex. till läsläsning eller till att på egen hand arbeta i andra, valfria ämnen. Skolans hantering av språkval strider i detta avseende mot författningarna och måste åtgärdas.

Enligt såväl skolans rektor som lärare bedöms undervisning i svenska som andraspråk behöva anordnas för vissa elever. Undervisningen i svenska som andraspråk erbjuds dock som ett slags stöd till undervisningen i svenska. Inspektörernas uppfattning är att skolan inte gör en tydlig skillnad mellan ämnena svenska och svenska som andraspråk för elever och föräldrar. Inspektörerna vill i sammanhanget framhålla att svenska som andraspråk är ett eget ämne med egen kursplan och ska anordnas i stället för undervisning i svenska för de elever som behöver det. Rektorn är den som ska besluta om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev. Inspektörerna bedömer att undervisningen i svenska som andraspråk måste anordnas på ett sådant sätt att det uppfyller författningarnas krav.

I samtal med elever och föräldrar framkommer att eleverna betalar cirka 1 000 kronor för en årlig skidresa. Resan erbjuds som ett av flera alternativ på en fri-luftsdag. Enligt skollagen ska utbildningen vara avgiftsfri. I verksamheten får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna. I enlighet med Skolverkets ställningstagande gör inspektörerna bedömningen att 1 000 kronor inte är att anses som obetydlig. Detta måste åtgärdas. I den övergripande kommunrapporten finns Skolverkets samlade bedömning av avgifter i kommunen.

Personal

Av den officiella statistiken för Stavsborgsskolan år 2006 framgår att 68 % av lärarna har pedagogisk högskoleutbildning. Enligt rektorns uppgifter har dock nästintill alla lärare pedagogisk högskoleutbildning och rektorn uppger att skolan alltid strävar efter att anställa utbildade lärare. Vidare uppger skolledningen att skolan medvetet strävar efter att lärarna ska undervisa i de ämnen de är utbildade för. Inspektörerna bedömer att det i Stavsborgsskolan finns lärare som i huvudsak har utbildning för den undervisning de bedriver.

Vid inspektionen har framkommit att skolledning och personal inte har tillräcklig kunskap om de författningar som reglerar skolans verksamhet. Det gäller bland annat de författningar som reglerar skolans likabehandlingsplan och kvalitetsarbete, elevens val, svenska som andraspråk och skolans skyldighet att bedriva en avgiftsfri verksamhet. Detta innebär att skolan inte fullt ut bedriver sin verksamhet i enlighet med gällande styrdokument. Inspektörerna bedömer att skolledningens och personalens kännedom om gällande föreskrifter bör förbättras.

Materiella resurser

Under rubriken "Materiella resurser" har inspektörerna granskat tillgång till läromedel, användning av datorer, lokaler och skolbibliotek. Inspektörerna har bedömt att dessa resurser ger förutsättningar för en ändamålsenlig undervisning utan att lämna ytterligare kommentarer i denna rapport.

Datum	Ort
2008-01-28	Stockholm

Elisabeth Ritchey

Bellita Torén